

37/12

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se pri-
mesc.—Manuscrisul nu se
retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele

BUREOU de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukas Nachf.,
Nax. Angenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schallcr. A. Op-
pelik Nachf. Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger. Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsebet-körs).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o colonă
10 bani pentru o publicare.—
Publicări mai dese după tari-
fă și învoială.— **RECLAME** pe
pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXIV.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de *Duminecă* 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 franci.

Se primumă la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-ii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei
luni 6 coréne.— Un esemplar
10 bani.— Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 280.

Brașov, Miercuri 19 Decembrie.

1901.

Mijloc de-a atrage pe Slavi.

Nu de mult s'a răspândit scirea, că societatea de binefacere slavă din Rusia a decis a înființa în Petersburg un convicț pentru tineri slavi din țării străine. Am arătat ce observări face cu privire la acesta „Budapesti Hirlyap“.

Presupunând, că vor fi primiți în acel institut și tineri slovaci, serbi și ruteni din Ungaria, numitul diar se îngrijesce de pe acum de „urmări rele“ și se și grăbesce a face propuneri cum se se delăture pericolul ce ar veni dela acel institut, unde se vor cresce tinerii slavi în spirit panslavist.

„B. H.“ propune, ca se se introducă în lege dispozițiunea, după care numai acelor tineri se li-se acorde favorul anului de voluntar în armată, cari vor face studiile lor la o școală secundară din patriă. Fiind-că sunt însă multe casuri, ca cetățeni, cari trăesc în streinătate se fie necesită și a fi da fiii lor la școlile de acolo, fôia șovinistă vându, că față cu acestia trebuie se se facă o excepciune, mai propune ca ministrului de honveđi se i-se dea imputernicirea de a admite excepciuni, întru cât aceste nu pot prejudeca intereselor statului.

Cu modul acesta speréză fôia maghiară, că se va împiedeca odată pentru tot-déuna, ca tinerimea din sinul naționalităților se visiteze institute esterne anti-maghiare.

Cu privire la propunerile de mai sus ale diarului șovinist maghiar face „Sieb. d. Tageblatt“ unele observări nemerite, espunându-și părerea cum s'ar puté mult mai sigur și mai bine delătura pericolul acela, de care se teme acea fôia, fără a fi de lipsă a se recurge la nisce măsurii și mijlôce cu totul estra-ordinare și nedrepte.

Décă e vorba ca tinerii slavi din Ungaria se fiă reținuți de-a merge se studieze la Praga ori la Petersburg, atunci, dice cu drept

cuvânt „S. T.“, se li-se dea puțința de a-se cultiva cu temeii pe pământul patriei lor în limba lor maternă. În Praga și în Petersburg cei drept asemenea nu pot primi instrucțiune în limba lor maternă, dér o vor primi cel puțin într'o limbă înrudită cu idiomul lor și apropiată de inima lor prin idea comuniunei de rassa slave; ei se vor puté mărturisii acolo tot-odată fără sfielă ca Slovaci, libertate, ce nu o au la școlile de stat unghuresci din patriă.

Mai arată „S. d. Tagbl“, că Slovaci din Ungaria de decî de ani, de când li-s'au desfînțat în anii 1870 gimnasiile, nu mai au nici o școală secundară cu limba de propunere slovacă și se miră că și astăzi încă se sustine acel interdicț față cu Slovaci, deși în timpul din urmă Slovaci și-au schimbat programul și l'au pus pe basa statului politic unitar, ridicând numai postulate cari sunt întemeiate pe legile esistente.

Din cele premerse conchide fôia amintită, că adî mai mult ca înainte Slovaci sunt îndreptățiți a pretinde școli secundare slovace și că statul trebuie se li-le concedă decă are intențiuni cinstite față cu ei.

Așa este. Dér întrebăm: fire-ar Slovaci mai puțin îndreptățiți de a-și înființa școli proprii, decă postulatele lor naționale ar merge un pas mai departe și ar reclama ceva mai mult decă e prevéđut în legile esistente?

De unde își scôte fôia sibiană acel mod de argumentare și pe ce și-l baséză? Nu cumva ar fi ceva contrar principiului constituțional ca un popor din Ungaria se pretindă odată și ceva mai mult decă este prevéđut în nevoiașa lege de naționalitate?

Contra triplei alianțe. Diarul italian „Capitale“, care se dice a fi organ oficios, polemizând cu diarele austriace în cestiunea Tripolis, scrie între altele, că Italia n'a profitat nimic din tripla alianță și că

intréga poporațiune a Italiei este în contra triplei alianțe.

Țarul și Bulgarii. Se scie, că în Sofia se va ridica un monument în amintirea Țarului Alexandru II, supranumit „Țarul liberator“. Comisiunea monumentului a călătorit la Petersburg, ca se invite pe Țarul Nicolae II. la festivitarea desvélirei monumentului. Comisiunea a fost primită de Țarul Stoian Zaimov a adresat Țarului o vorbire, în care a talmăcit dorința poporului bulgar de a fi de față la desvélire a monumentului. Țarul a răspuns fôrte cordial și mulțumind pentru invitare a încheiat dicend:

— *Dorința mea cea mai fierbinte, este de a petrece câte-va zile în mijlocul amicalului popor bulgar, pe care-l legă de Rusia legăturî frățescă sfințite cu sânge. Decă raporturile politice înl vor permite, negreșit voiú merge la desvélirea monumentului Țarului liberator.*

Alegerea dela Ighiu a fost fixată de comitetul central electoral pe ziua de 2 Ianuarie n. 1902.

Pentru Polonesii din Posen. În diarta din Lemberg, contele Zartorický a oetit o declarație privitoare la evenimentele din Wreschen. Drept remediul contra prigorisilor, la cari sunt espusii Polonesii din Posen, declarația propune, ca pe viitor se se lucreze cu zel și fôrte în doite pentru înflorirea națională și pentru deșteptarea consciinței naționale la cei asupriți. Declarația a fost primită cu furtunose aplause.

Licitarea unei comune. În fôia oficială unghurescă se publică un anunț de licitațiune, cuprinzând 690 de rânduri. În acest anunț se fixéză licitarea averilor din comuna rutenescă Alsó-Kalocsa (Maramures). Diarul „Hazánk“ scrie din incidental acesta următoarele: „Statului nu-i este permis a tolera asemenea tâlhării. Guvernul se introducă pe pământul rutenesc legea mârțială. Se spânzure vr'o 200 de mișei chazari, cari nu fac alta, decă cămătărie, înșelătorie, tăciunarie. La spânzurătore cu ei“. Oficiosul „B. N.“ este grozav de supérat pe diarul agrar din cauza acestei

enunciațiunii, și într'un duios articol caută se-i spele pe Jidanî, arătând, că nu ei sunt de vină la ruinarea comunei. Se'nțelege!

Alegeri municipale.

La 28 Decembrie n. s'a ținut în Deva congregația de alegere a funcționarilor comitatensi. Schimbări în corpul funcționarilor nu s'au făcut de rândul acesta. An fost realeși tostul vice-span Mara, protonotarul Pogany, presidentul la Scaunul orfanal Simionas și aprópe toți vechii funcționari.

Interesant și tot-odată revoltător e faptul, că în comisiunea de candidare n'a fost ales nici un Român. În contra acestei ilegalități a protestat din partea Românilor Dr. Aurel Vlad în numele partidului național român. Dér ce se vedî, voinicosul vice-span a avut îndrăsnela de a răspunde, că el nu recunșce partid român. Declarația acesta făcută așa dicend dela tribuna presidială, a iritat cu drept cavent spiritele Românilor, considerându-o acestia ca o provocare directă și ca o indirectă amenințare, că va sci el, vice-spanul, cum se lucreze pe viitor contra partidului român.

Și nu uitați, că acesta s'a făcut, în reprezentanța unui comitat locuit aprópe exclusiv de Români (98%.)

*

În comitatul Timișului încă s'au făcut alegerile de funcționari comitatensi. Dintre candidații români au fost alesii: Ioan Dura-bant (fisc), Iuliu Nicolaevič (vice-notar), George Berariu și Dr. Elie Bob (asesori la scaunul orfanal), Dr. Romul Poruț (fisc superior onorar) și Cornel Pincu pretor on.

Germanii din București.

Profesorul Dr. Paul Samassa, care a călătorit prin Transilvania și România, descriindu-și în revista „Deutsche Wochenschrift“ impresiunile de călătorie, vorbesce și despre Germanii din București. Reproducem în traducere o parte din cele scrise de profesorul german:

„În București se amestecă orientul cu cultura occidentală. Când vii însă din Constantinopol și treci prin străđile curate ale Bucureștilor, în prima linie nu simți

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Istoricul liceului sf. Sava.

Acest liceu fiind cea mai veche instituțiune culturală din România, credem că e de felos a da aci, după „Secolul XX“, istoricul fondării lui, așa precum l'a spus elevilor din internat d. Heliade Rădulescu, directorul internatului Sf. Sava, cu ocazia serbării patronului acelu liceu și internat:

Dintr'un hrisov din 1707, adât de ilustrul și regretatul V. A. Urechis, resultă că Const. Brănoaveanu a construit și a restaurat „școala Domnescă“, ce era la biserică sf. Sava.

În 1775, Alex. Ispilante a arătat multă solicitudine pentru școala acesta și a înființat un local propriu construit din nou, așa că după 12 ani școlarii terminau studiile, dér Mihail C. Suțu a desfînțat școala Domnescă și în locul ei a instalat curtea domnescă.

De atunci limba românească a început a fi persecutată și aruncată din școli.

Venirea lui G. Lazăr în București, a schimbat cu totul direcțiunea instrucțiunii publice. Limba română, considerată până aci ca improprie pentru studiu, și-a luat locul de onore ce i-se cuvenea.

De atunci școala din sf. Sava a început de a fi școală grecescă, ea a devenit școală națională.

În limba noastră se predau toate cursurile. Lazăr a stat profesor dela 1816 până la 1821, apoi a plecat la Avrig, în Transilvania, unde a murit la 1823. Primii școlari ai lui Lazăr au fost Heliade Rădulescu, Petruche Poenaru, Eufrosin Poteca și Simion Marcovici.

În locul lui Lazăr a fost numit Heliade Rădulescu ca profesor, cu o leafă de 50 lei pe lună, la vârsta de 22 ani. Metoda cu care preda lecțiunile și zelul care puneau i-au atras fôrte mulți elevi. A avut se se lupte cu multe dificultăți și ne-ajunsuri. Țerra n'avea lemne cu ce se se încăldezca

sobe. Elevii și profesorul aduceau bucăți de lemne pe sub manta și pe sub paltóne spre a încălzi sobele.

Înțelegeți ce muncă a trebuit să aibă Heliade în acea epocă, când nu se găsiu profesori spre a face toate cursurile gimnasiale.

Primii profesori, ce au fost numiți în școlile înființate în județe, au fost elevii lui Heliade. Ei au fost cei dintâii apostoli ai instrucțiunii publice din țera Românească. Sentimentele patriotice au fost așa de bine plantate în inimile lor, încât ei au căutat se redeștepte acele sentimente adormite de dominațiunea fanarioră în poporul român. Heliade de școlarii lui s'a servit a face revoluțiunea din 1848, precum Tudor Vladimirescu s'a servit de elevii lui Lazăr.

La 1832 școala a fost reorganizată, înființându-se cursuri noue. Tot în acest an s'a proiectat refînșurarea internatului din sf. Sava, spre a fi mai de aprópe supraveghiați în studiile și purtarea lor.

Regulamentul organic nu cuprindea

o lege specială a școlilor. Toamă la 1833 a fost făcută o lege de obștescă adunare. Atunci școala din Sf. Sava luă denumirea de colegiu național.

Ei era frecventat de 800 elevi; distribuiți în 4 categorii de clase: începătore, umanior, complimentare și speciale. Internatul a fost pus sub direcțiunea Eforiei, care a numit censor pe profesorul George Popp. D'atunci profesorii au început se obție catedrele lor prin concurs.

Sub domnia lui Alexandru Ghica, Heliade avú mare influință și d'atunci s'a dat multă desvoltare instrucțiunii publice și colegiului național dela sf. Sava.

Nu tot astfel a făcut Vodă Bibescu. Acest domn a avut nefericita idee d'a înființa un gimnasiu frances sub direcția lui Monty în locul gimnasiunii naționale. Cursurile se predau în limbă străină. Pe atunci, pe când un puternic vecin susține, că originea Românilor se pierde în întunerecul seculilor, studiul limbei naționale și a istoriei trebuiau răspândite în totă țera,

Cursul pieței Brașov.

Din 31 Decembrie n. 1901.

Banconota rom. Cump.	18.94	Vënd.	18.98
Argint român. Cump.	18.80	Vënd.	18.84
Napoleon d'ori. Cump.	19.—	Vënd.	19.04
Galbenț Cump.	11.34	Vënd.	11.40
Ruble Rusescoi Cump.	127.—	Vënd.	128.—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcescoi Cump.	10.72	Vënd.	—
Solis. fonc. Albina 5%	100	Vënd.	101.—

**„Călinarul Plugarului“
pe anul comun 1902.**

A apărut și se poate procura dela *Tipografia A. Mureșianu* (Brașov) „Călinarul Plugarului“ pe anul comun 1902.—Anul X.

Acest călinar, care se estinde pe 9 coile de tipar format 8° mare cuprinde:

In *partea calendaristică*: Cronologia anului 1902; Regentul anului; Sărbătorile și alte zile schimbătoare; calculul sărbătorilor mai mari; Porturile etc. Urmază partea strict calendaristică: cele 12 luni ale anului cu sfaturi pentru plugari și semnele de timp după calendarul de 100 de ani.

Urmază Genealogia domnitorilor; Taxele telegramelor și postelor; Competințe de timbru și taxe; Scala timbrilor; Tărgurile din Ardeal, Bănat și Țera ungurească în ordine alfabetică și apoi după lună și zi; Tărgurile din Bucovina; Măsurile metrice etc.

In *partea literară* se găsesc bucăți alese de cettit: „Cetatea dela Fântânele“; (Moțul: Teofil Frâncu); „O scrisoare dela Muselim Selo“ (poesie de G. Coșbuc); „Frumoșa Irina“ (baladă de St. O. Iosif); „Raze de primăvară“ (poesie de Z. Bărsan-Veturio); „Grăuntele de grâu“ (de contele Lew Tolstoi); „Bătrânul clopotar“ (Idilă de primăvară, de W. Korolenko); „Lăcomia terică omenia“ (Proverbe de Marion); „Două hiene“ (fabulă, de Gavril Bodnariu); „Găsecele Ovreului“ (anecdota, de Cărăbuș).

Partea economică: „O ramură de producțiune și avuția națională“; „Faceți pânză în casă“ (ambele de Dr. G. Maior); „Economia“: „Iernatul vitelor“. — Urmază diferite povești; lectură distractivă, glume etc.

Călinarul are în frunte portretul lui *George Lazar*, cu biografia, (în partea literară.)

Un exemplar „Călinarul Plugarului“ costă 25 cr. (50 bani), plus 5 bani porto postal. *Vendătorilor se dă rabat cuvenit.*

De închiriat

Parterul din casa nr. 12 nou 333 v. Târgul boilor în corn, amenajată de crășină, se dă închirie *dela 1 a Aprilie 1902.*

Deslusii dă avocatul Puscaru, la „Albina“.

Miere de albină.

Miere delicată galbina aurie

la cutii de tiniche à 50 kgr. netto, franco la gară

— cu 53 corone. —

Pentru cutii góle se platesc 4 cor.

Reuniunea regn. de apicultură

Budapest, VII Damjanich utca 34.

— Mostre gratis. —

ANUNCIURI

(inserțiunii și reclame)

sunt a se adresa subscrișei administrațiunii. In cazul publicării unui anușciu mai mult de odată se face scădământ, care creșce cu cât publicarea se face mai de multe ori.

Admi istr. „Gazetei Trans.“

Nr. 19126—1901.

PUBLICAȚIUNE

referitoare la punerea semnelor de hotărânicire a proprietăților rurale din câmpul liber.

De-óre-ce nu toți proprietarii de pământ, au corăspuns provocării dela 15 August 1897 Nr. 1526—1897 B. a-tecă n'au pus semnele de hotar între proprietățile din câmpul liber de pe hotarul Brașovului, de aceea se reamintesc numita provocare tuturor proprietarilor de pământ.

În sensul §-lui 32 al art. de lege XII. din 1894 și al §-lui 1 din statutul municipal privitor la însemnarea granițelor posesiunii, fie-care proprietar de pământ în câmp liber e obligat a și însemna granițele posesiunii sale în mod învederat.

Ca semne de graniță pot servi gropi (de cel puțin 50 cm. de largi), garduri, gard viu, tufari, arbori, petrii de graniță seu stâlpi de lemn de stejar.

Fie-care holdă este de a se prevede cu un număr corăspunzător de semne de graniță, amăsurat formei sale și anume: de-că holda se întinde în linie dreaptă, atunci se însemnă capetele fie-cărei linii drepte, ér de-că holda se întinde în linii frânte, atunci se însemnă punctele frângerii seu unghiurile, ce se fac prin frângere. Așa-déră punerea de semne numai la capătul holdei și numai prin un semn de graniță, nu este de ajuns

La locurile, a căror graniță o formeză un semn natural nestrămutaver, ca: riuri, canale, pârăie, isvóre de apă seu alte asemenea semne, nu e de lipsă a se pune semne de graniță.

Strimtorarea drumurilor de câmp prin punerea semnelor de graniță pe acele drumuri este strict oprit și se va pedepsi.

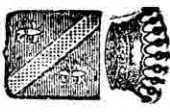
Tot-deodată se provóca toți proprietarii de pământ de pe hotarul Brașovului, că în sensul prescripțiunilor de mai sus până la 31 Martie 1902 se se pună semnele de graniță respective semnele de graniță rulate seu dispărute se le reînscă, căci la din contră, față de neglijenți se va purcede conform §-lui 35 al art. de lege XII. din 1894.

Brașov, 17 Decembrie 1901

(371,2--2)

Magistratul orășenesc.

CZUBA-DUROZIER & Cie.
DISTILLERIE FRANÇAISE. PROMOTEUR.

COGNAC

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciureu și la Eremias Nepoții.

Curseuri de aur și argint din Viena.

Din 30 Decembrie n. 1901.

Renta ang. de aur 4%	118.50
Renta de corone ang. 4%	94.—
Impr. cail. fer. ung. în aur 4½%	121.70
Impr. cail. fer. ung. în argint. 4½%	100.70
Obtig. cail. fer. ung. de ost I. emis.	119.—
Bonuri rurale ungare 4%	92.90
Bonuri rurale croate-slavoane	93.30
Impr. ung. cu premii	177.25
Losuri pentru reg. Tisai și Seghedin	147.50

Renta de argint austr.	99.05
Renta de hârtie austr.	99.—
Renta de aur austr.	118.65
Losuri dia 1860.	141.50
Acții de-ale Băncei austro-ungară.	15.83
Acții de-ale Băncei ung. de credit	637.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	636.50
Napoleon d'ori.	19.02
Mărci imperiale germane	117.17½
London vista	239.07½
Paris vista	95.05
Rente de corone austr. 4%	95.95
Note italiene	93.60

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe trei luni . . . 6 cor.	Pe trei luni . . . 10 fr.
Pe șese luni . . . 12 „	Pe șese luni . . . 20 „
Pe un an . . . . . 24 „	Pe un an . . . . . 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe an . . . . . 4 cor.	Pe an . . . . . 8 fr.
Pe șese luni . . . 2 „	Pe șese luni . . . 4 „
Pe trei luni . . . 1 „	Pe trei luni . . . 2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii cari se vor abona din nou, se binevoescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

**Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI.“**

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Târgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provédut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a pute eșecuta **orice** comande cu promptitudine și acurateță, precum:

- IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.
- CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE
- STATUTE.
- FOI PERIODICE.
- BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.
- PROGRAME ELEGANTE.
- BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.
- ANUNȚURĂ.

- REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri
- BILANȚURĂ.
- Compturi, Adrese,
Circulari, Scrisori.
- Coverte, în toată mărimca.
- TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.
- PREȚURĂ-CURENTE ȘI DIVERSE
- BILETE DE ÎNMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în birourul tipografiei, Brașov Târgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.